

ÖĞRETMENLERİN AKADEMİK ERTELEME DAVRANIŞI İLE TEKNOLOJİ KULLANIM DURUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Gonca KIZILKAYA CUMAOĞLU*

Yelkin DİKER COŞKUN**

ÖZET

Öğretmenlerin mesleki gelişimlerini etkileyen pek çok etmen bulunmaktadır. Bu etmenlerden teknoloji kullanımı ve akademik erteleme davranışı bu araştırmanın konusudur. Bu araştırmanın amacı öğretmenlerin akademik erteleme ve teknoloji kullanım düzeylerinin belirlenmesi ve akademik erteleme davranışı ile teknoloji kullanımı arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Betimsel çalışma olan bu araştırma, tarama (survey) modeli ile İstanbul ilinde bulunan iki okulda çalışan 115 kişilik bir öğretmen grubu üzerinde yürütülmüştür. Araştırmanın verileri Aitken (1982) tarafından geliştirilen, Balkıs (2006) tarafından Türkçe'ye uyarlaması yapılan Erteleme Eğilimi Ölçeği ($\alpha = .89$) ve 12 sorudan oluşan Teknoloji kullanım Anketi ile toplanmıştır. Araştırmanın verilerinin analizinde SPSS 16.0 programı kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkilerin belirlenmesinde Pearson Korelasyon Katsayısı, değişkenler arasındaki farklılığı belirlemede t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Öğretmenlerin anket maddelerine verdikleri yanıtları belirlemede aritmetik ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Araştırma bulguları öğretmenlerin akademik erteleme eğilimlerinin orta düzeyde ($\bar{X}=52,63$) olduğu, öğretmenlerin akademik erteleme düzeylerinin cinsiyet, bölüm ve ders yükü değişkenlerine göre istatistiksel olarak farklılaşmadığı, buna karşılık gündemi takip etme düzeylerine göre farklılaştığını ($p<0,05$) göstermektedir. Öğretmenlerin teknoloji kullanımları ile erteleme davranışlarının ilişkisi incelendiğinde bilgisayarla gösterilen video kullanımını bilen öğretmenlerin bilmeyenlere göre daha yüksek akademik erteleme puanına sahip oldukları belirlenmiştir. Aynı şekilde öğrencilerine bilgisayar ve internet gerektiren ödev veren öğretmenlerin daha seyrek verenler ve vermeyenlere oranla daha yüksek erteleme puanına sahip oldukları bulunmuştur ($p<0,05$).

Anahtar Kelimeler: Mesleki gelişim, akademik erteleme, teknoloji, öğretmen.

* Yrd. Doç. Dr., Yeditepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, El-mek: gonca.kizilkaya@yeditepe.edu.tr

** Yrd. Doç. Dr. Yeditepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, El-mek: ydiker@yeditepe.edu.tr

THE RELATIONSHIP BETWEEN ACADEMIC PROCRASTINATION AND TECHNOLOGY USAGE OF TEACHERS

ABSTRACT

There are a lot of factors that affect the professional development of teachers. The academic procrastination and technology is the subject of this research. The purpose of this research is identifying the technology usage and academic procrastination levels and investigating the relationship of technology usage and academic procrastination. This descriptive study is conducted with teachers (115) of two schools in Istanbul by survey method. Data are collected with two tools for the study. One is procrastination scale which is developed by Aitken (1982) and adapted to Turkish by Balkis (2006) and the other is technology questionnaire (12 questions). SPSS 16.0 programmer was used in analyzing the data. Pearson correlational analysis was used to identifying the relationship of variables and t test, ANOVA was used in identifying the significant difference between the variables. Determining the answers of teachers on questionnaire items mean and standard deviation are used. The academic procrastination levels of teachers was found in middle level ($\bar{X} = 52,63$) and there is no significant difference was found between gender, branch, course load and academic procrastination while their procrastination level was differentiate respect to following agenda ($p < 0,05$). It is found that teachers which know how to use computer based videos in the class have higher procrastination scores from the others. Also teachers score which assigning to students web and computer related homework and use computer based video in class were significantly higher from others ($p < 0,05$).

Key Words: Professional development, academic procrastination, teacher, technology.

Giriş

Teknoloji ve beraberinde oluşan yeni gündelik hayat insanı çok boyutlu biçimde etkilemekte ve değiştirmektedir. Geçmiş yirmi-otuz yıl ile son on yıl kıyaslandığında bireyin her yönüyle teknolojik değişimden etkilendiği ve bireysel özelliklerin bu değişime göre şekillendiği görülmektedir. Bu özelliklerden birisi de zaman yönetimi becerisi ile birlikte daha çok üzerinde düşünölmeye başlanılan erteleme özelliğidir. Erteleme bir işin daha sonraki zamana bırakılmasıdır (TDK, 2011). Bu anlamıyla hemen her iş için erteleme olasılığı bulunmaktadır. Ancak insanların günlük yaşamlarında geciktirdiği her durum erteleme kapsamında düşünölmeyebilir. Bazı erteleme durumları bireyin tutum ve davranışları sonucu oluşmakta bazıları ise bireyin kendisinden bağımsız olarak gerçekleşmektedir. Bu nedenle erteleme olgusu incelenirken bireyin hangi konuda, durumda ve duygularla harekete geçtiği analiz edilerek ortaya konmalıdır. Eerde (2003) erteleme kavramının kültüre göre değişkenlik gösterdiğini, bir kültürde herhangi bir konuda yapılan ertelemenin hoş karşılanmayacağı başka bir kültürde ise tam tersi bir durumun söz konusu olabileceğine dikkat çekmektedir. Bu nedenle erteleme ile ilgili araştırmalarda araştırma yapılan kültüre göre erteleme kavramının tanımlanmasının yapılmasına gerek duyulabileceğini belirtmektedir. Erteleme bir işi ya da görevin başlanmasını ya da tamamlanmasını amaçlı biçimde

Turkish Studies

geciktirmektir (Solomon, Rothblum, 1984; Brownlow, Reasinger, 2003). Alan yazını incelendiğinde bu karmaşık olgunun; 1- Genel erteleme, 2- Akademik erteleme, 3- Karar vermeyi erteleme, 4- Nevrotik erteleme, 5- Takıntılı ya da işlevsel olmayan erteleme olmak üzere beş farklı türü olduğu görülmektedir (Balkıs ve diğerleri, 2006). Bu çalışmanın konusunu da oluşturan akademik erteleme ise akademik alanda önemli ve tarihli bir aktivitenin geciktirilmesi eğilimi olarak tanımlanmaktadır (e.g. Ferrari, 2001). Araştırmalar akademik ertelemenin akademik başarı, kişilik tipi, motivasyon, bilişsel yetenek, özyeterlik ve benlik saygısı gibi değişkenlerle ilişkili olduğunu göstermektedir (Eerde, 2003, s.1404). Alan yazın incelendiğinde akademik erteleme ile ilgili çalışmaların büyük çoğunluğunun öğrencilerin okulda ya da üniversitedeki davranışlarıyla ilişkisi üzerinedir. Görüldüğü üzere akademik erteleme ile ilgili yapılmış araştırmaların büyük çoğunluğu üniversite öğrencileri üzerinde yürütülmüştür.

Öğretmenlerin öğrenme-öğretme sürecinde hem bilişsel hem de duyuşsal olarak öğrencilere rehberlik eden bir role sahip olduğu bilinmektedir. Öğrenme-öğretme sürecinde karşılaşılan ertelemelerin sadece öğrenci değil öğretmen tarafından da gerçekleştirilebileceği düşünülmektedir. Bu durumda öğretmenlerin hangi nedenlerle, hangi konuları ya da görevleri ne şekilde erteleme eğiliminde olduklarının ortaya çıkarılması, akademik erteleme konusunda varolan durumlarının çok boyutlu olarak incelenmesi ve ortaya konulması gerekmektedir. Özellikle son yıllarda çalışma yaşamına katıldıktan sonra diğer pek çok meslek çalışanı gibi öğretmenlerin de kariyerlerinde sürekli ilerleme, kendini geliştirme hedeflerinin olduğu görülmektedir. Yaşam boyu öğrenme olgusu önem kazandıkça mesleğinde kendini güncelleme, yenilikleri izleme, akademik çalışmalara katılma giderek daha fazla artan bir önemle öğretmenlerin mesleki gerekliliklerinden sayılmaktadır. Günlük yaşam problemlerinin yol açtığı erteleme davranışlarının yanı sıra, mesleğinde kariyer planlaması yapamama, zaman yönetiminde eksiklik (Zimbardo, Boyd 1999, Ferrari, Morales, 2007) ya da başarısızlık korkusu, mükemmeliyetçilik ve kişinin özdenetim inançları ile ilgili olabilen erteleme kişilerin yaşamını üzerinde önemli etkiler bırakmaktadır (Howell, Watson, Powell, Buro, 2006: 1521). Benzer nedenlerle öğretmenlerin de mesleki ve kişisel gelişimleri ile ilgili akademik çalışmalara katılımları etkilenebilmekte ve erteleme ya da vazgeçme ile sonuçlanmaktadır. Öğretmenlerin mesleki gelişimleri ile ilgili yaşadıkları ertelemeleri gelecek zaman algıları da şekillendirmektedir. Gelecek zaman algısı bireyin kariyer seçimini de etkilemektedir. Daha fazla gelecek yönelimli, yani geleceğini düşünen ve ona göre hedefler belirleyen bireyler, kariyer hedeflerine ulaşmak için daha fazla çaba sarf etmektedirler (Tsuzuki, 2004, Avcı, 2008: 12). Ayrıca yaş arttıkça uzaklığı bir yıldan fazla olan hedeflerin sayısında da düşme meydana gelmektedir (Fingermen, Perlmutter, 2001, 105 Avcı, 2008: 12). Son yıllarda öğretmenlerin kariyer planlamalarındaki bir diğer önemli bir diğer değişken ise teknolojidir. Sürekli güncellenen teknolojinin tüm sosyal ve toplumsal alanlarla birlikte eğitim alanına da yayılması kaçınılmaz bir durumdur. Öğretmenler gerek öğrenci özelliklerinin gerektirdiği değişimler gerekse eğitim sisteminin getirdiği değişimler nedeniyle teknoloji kullanımında belli yeterliklere sahiptir. Teknoloji kullanımı eğitimde öğretmen, öğrenci ve öğrenme süreçlerinin etkililiği açısından pek çok olumlu etkiye sahiptir. Bununla beraber teknoloji kullanma becerisinin öğretmenlerin diğer özelliklerini ne şekilde etkilediği de incelenmelidir. Bu araştırmanın odak noktası bir kişisel özellik olarak kabul edilen akademik ertelemenin teknoloji kullanımı ile ilişkisinin ortaya konmasıdır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı öğretmenlerin akademik erteleme düzeylerinin ve teknoloji kullanım özelliklerinin belirlenmesi ve akademik erteleme davranışı ile teknoloji kullanımı arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Öğretmenlerin akademik erteleme düzeyleri nedir?
2. Öğretmenlerin akademik erteleme düzeyleri cinsiyet, gelir, dil, branş, gündeme karşı ilgi ve ders yüküne göre farklılaşmakta mıdır?
3. Öğretmenlerin teknoloji kullanım durumları ve ilgili özellikleri nedir?
4. Öğretmenlerin akademik erteleme davranışı ile teknoloji kullanımı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Yöntem

Betimsel çalışma olan bu araştırma, tarama (survey) modeli ile gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli, geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2006: 77). Literatür taraması ile araştırma kuramsal temele dayalı olarak ortaya konulmuş, tarama yöntemi ile de var olan durumun betimlenmesine çalışılmıştır.

Katılımcılar

Araştırma İstanbul ilinde bulunan iki okulda çalışan 115 kişilik bir öğretmen grubu üzerinde yürütülmüştür. Araştırmaya katılanların % 60,5'i bayan, % 39,5'i erkek öğretmenlerden oluşmaktadır. Öğretmenlerin % 42,1'i 1 yaş, % 40,4'ü 2, % 17,5'i 3 yaş aralığındadır. Öğretmenlerin branşlara göre dağılımı ise, İngilizce (N=9), Fen ve Teknoloji (N=11), Matematik (N=12), Sosyal Bilgiler (N=30), Sınıf öğretmeni (N=28), Teknoloji ve Tasarım (N=15), Resim-Müzik-Beden Eğitimi (N= 10).

Veri Toplama Araçları

Erteleme Eğilimi Ölçeği

Aitken (1982) tarafından öğrencilerin akademik görevleri erteleme eğilimlerini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek tek boyutlu toplam 19 maddeden oluşan 5'li derecelmeli likert tipi bir ölçektir. Bireylerden kendilerini her madde için 1 ile 5 puan aralığında derecelendirmeleri istenmektedir. Yüksek puanlar bireylerin erteleme eğilimine sahip olduklarını göstermektedir. Ölçek Balkıs (2006) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçeğin iç tutarlık katsayısı $\alpha = .89$, test-tekrar test güvenilirliği için yapılan analizlerde Pearson korelasyon katsayısı $r = .87$, $p < .001$ düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek için faktör analizi yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda, faktör yüklerinin % 38.38'ini oluşturan 6.14 özdeğerli bir faktör üzerinde toplandığı görülmüştür. Böylece Aitken'in Erteleme Eğilimi Ölçeğinin öğrencilerin akademik erteleme eğilimini belirlemede geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak kullanılabilmesi rapor edilmiştir (Balkıs, 2006).

Teknoloji Kullanım Anketi

Araştırmacılar tarafından geliştirilen anket ile öğretmenlerin; interneti kullanım amaçları, sınıfta veya idari işlerde bilgisayar ve ilgili teknolojileri kullanım sıklıkları, öğretim teknolojilerine yakınlık düzeyleri, bilgi sahibi olmak istedikleri öğretim teknolojileri, sınıfta teknoloji kullanımına verdikleri önem ve öğrencilere internet ve bilgisayar gerektiren ödev verme sıklıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda ankette toplam 12 soru bulunmaktadır.

Turkish Studies

İstatistiksel Analiz

Araştırmanın verilerinin analizinde SPSS programı kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkilerin belirlenmesinde Pearson Korelasyon Katsayısı, değişkenler arasındaki farklılığı belirlemede t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Öğretmenlerin anket maddelerine verdikleri yanıtları belirlemede aritmetik ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. Öğretmenlerin akademik erteleme davranışları ile teknoloji kullanımları arasındaki değişkenliğin incelenmesinde tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

1. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu alt problemi “öğretmenlerin akademik erteleme düzeyleri nedir?” biçiminde yapılandırılmıştır. Buna göre öğretmenlerin akademik erteleme düzeylerine ilişkin bulgular tablo 1’ de gösterilmiştir.

Tablo 1: Akademik Ertelemeye İlişkin Bulgular

	N	Min.	Max.	\bar{X}	ss
Akademik Erteleme Puanı	115	26,00	74,00	52,63	5,85

Tablo 1 incelendiğinde öğretmenlerin akademik erteleme eğilimlerinin orta düzeyde (\bar{X} =52,63) olduğu söylenebilir. Bu durum öğretmenlerde akademik erteleme davranışının çok belirgin bir eğilim olmamakla birlikte öğretmenlerde gözlenebildiğini göstermektedir. Mesleki özellik olarak öğretmenler akademik çalışma, zaman yönetimi ve amaç odaklı çalışma gibi kişisel gelişim sürecini doğrudan etkileyen konularda farkındalık sahibidir. Bu durum öğretmenlerin orta düzeyde akademik erteleme davranışına sahip olmasını açıklayabilir. Öğretmenlik mesleğini seçen bireylerin de kişilik özelliği olarak planlı, hedef yönelimli ve gelişime açık olması beklenmektedir. Bu yönüyle mesleki ve kişilik özellikleri ile akademik erteleme davranışı arasında ilişkilendirme yapılabilir. Araştırmalar erteleme davranışının kişiliği yansıttığını ortaya koymaktadır (Arvey, Rotundo, Johnson ve McGue, 2003, Schouwenburg, 2004, akt. Steel, 2007). Burka ve Yuen (1982) erteleme eğiliminin tembellik, disiplinsizlik ya da organize olamama gibi kişilik kusurları ile ilişkili olduğunu belirtmektedir (akt. LaForge, 2005). Steel (2007) ise dışa dönük bireylerin erteleme davranışını daha sık gösterdiğini ifade etmektedir. Dışa dönük bireylerin sosyal, iyimser, enerjik olmalarının yanı sıra dürtüsel biçimde kendi isteklerine ve eğilimlerine göre hareket etme eğiliminde oldukları bilinmektedir. Bu nedenle dışa dönük bireylerin kendileri tarafından istenmeyen durumlar karşısında erteleme davranışını göstermesi beklenmedik bir durum olarak görülmemektedir.

2. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bu alt problemi “Öğretmenlerin akademik erteleme düzeyleri cinsiyet, gelir, dil, branş, gündeme karşı ilgi ve ders yüküne göre farklılaşmakta mıdır?” biçiminde yapılandırılmıştır. Alt probleme ilişkin bulgular Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: Öğretmenlere Ait Çeşitli Değişkenler Açısından Akademik Erteleme Puanlarına İlişkin Bulgular

	Değişkenler	N	\bar{X}	Ss	t/F
Cinsiyet	Kadın	69	52,54	6,50	0,17
	Erkek	45	52,85	4,53	
Bölüm	İngilizce	9	48,37	3,85	0,36
	Fen ve Teknoloji	11	53,44	2,78	
	Matematik	12	52,41	6,57	
	Sosyal Bilgiler	30	52,40	4,32	
	Sınıf öğretmeni	28	53,18	8,71	
	Teknoloji	15	54,60	3,29	
Gündemi Takip Etme	Resim-Müzik-Beden Eğitimi	10	52,00	4,03	0,00*
	Düşük	2	56,00	0,00	
	Orta	9	45,77	10,18	
	Yüksek	43	52,00	5,25	
Ders yükü	Çok Yüksek	55	54,10	4,46	0,15
	6-10 saat	22	53,31	4,36	
	11-15 saat	19	50,42	5,38	
	15-20 saat	19	51,52	5,99	
	21 ve üzeri	50	53,64	6,25	

Tablo 2 incelendiğinde öğretmenlerin akademik erteleme düzeylerinin cinsiyet, bölüm ve ders yükü değişkenlerine göre istatistiksel olarak farklılaşmadığı, buna karşılık gündemi takip etme düzeylerine göre farklılaştığı ($p < 0,05$) anlaşılmaktadır. Bu durum öğretmenlerin gündelik yaşama ilişkin kendi yaşamını doğrudan etkilemeyen ancak içinde yaşadığı toplum, dünya ile ilgili güncel konulardaki farkındalığının erteleme davranışları ile ilişkili olabileceğini göstermektedir.

3. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın 3. alt problemi “Öğretmenlerin teknoloji kullanım düzeyi nasıldır?” şeklinde ifade edilmiştir. Bu alt problem teknoloji anketinde yer alan soruların her biri için ayrı sorulara bölünerek incelenmiştir.

3.a) Öğretmenlerin sınıf içinde bilgisayar kullanım durumları nedir?

Öğretmenlerin sınıf içinde bilgisayar kullanımları toplamda % 78,7 ile oldukça yüksek bir orandadır. Ayrıca Tablo 3 incelendiğinde kadın öğretmenlerin sınıfta bilgisayarı daha çok kullandıkları görülmektedir.

Tablo 3: Sınıfta Bilgisayar Kullanımı

		Evet		Hayır		Toplam
		N	%	N	%	N
Sınıfta bilgisayar kullanımı	Kadın	65	83,3	13	16,7	78
	Erkek	30	69,8	13	30,2	43
Toplam		95	78,7	26	21,3	121

Turkish Studies

3.b. Öğretmenlerin teknoloji kullanma sıklık düzeyleri nedir?

Tablo 4’te görüldüğü gibi öğretmenler % 65 oranla bilgisayarı okul ile ilgili işlerde her gün kullanmaktalar. Ancak öğretim teknolojisi olarak sınıfta kullanım oranı % 52 ile daha düşüktür. Öğrencilerine her gün bilgisayar ve internet gerektiren ödev verdiğini söyleyen öğretmenlerin oranı ise % 27’dir.

Tablo 4: Öğretmenlerin Teknoloji Kullanma Sıklıkları

Anket Maddesi	Her Gün		Haftada Birkaç Kez		Haftada Bir		Ayda Bir		Dönemde Bir		Hiç	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Bilgisayarı okul ile ilgili işlerde hangi sıklıkta kullanırsınız?	82	65,6	23	18,4	10	8,0	3	2,4	2	1,6	5	4,0
Sınıfınızda projeksiyonu (barkovizyon) ne sıklıkta kullanırsınız?	65	52,0	31	24,8	9	7,2	5	4,0	2	1,6	13	10,4
Öğrencilerinize bilgisayar kullanımı gerektiren ödev verme sıklığınız nedir?	34	27,2	17	13,6	34	27,2	10	8,0	15	12,0	15	12,0
Öğrencilerinize internet kullanımı gerektiren ödev verme sıklığınız nedir?	34	27,2	16	12,8	34	27,2	14	11,2	14	11,2	13	10,4

4. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın 4. Alt problemi öğretmenlerin akademik erteleme davranışı öğretim teknolojilerine dönük bilgi, kullanım derecesi ve biçimlerine göre farklılaşmakta mıdır?” şeklinde ifade edilmiştir.

4.a. Öğretmenlerin akademik ertelemeleri ile öğretim teknolojilerine yakınlık düzeyleri arasında bir ilişki var mıdır?

Bu araştırma probleminin incelenmesinde anket sorularından biri olan öğretim teknolojilerine yakınlık düzeyinin belirlendiği soru ele alınmıştır. Soruda; Akıllı tahta, bilgisayar ve projeksiyon, öğrenme Yönetim Sistemleri (Moodle, Blackboard, webct vb), sınıfta internet erişimi ve kullanımı, elektronik posta listeleri, sohbet (Chat) araçları, bilgisayarla gösterilen videolar, bilgisayar tabanlı konferans, web tabanlı dersler, bloglar, podcastler, resim düzenleme programları, video düzenleme programları, eğitsel yazılımlar olmak üzere 16 farklı öğretim teknolojisi verilmiştir. Öğretmenlerden bu teknolojilere “Hiç duymadım, yalnızca ismini duydum, kullanma olanağım var ancak öğrenmeye ihtiyacım var, kullanıyorum ancak yeterince iyi değilim, iyi derecede kullanabiliyorum” olarak belirlenen 5 düzeyde yanıt vermeleri istenmiştir. Her madde için tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Veri analizi sonucu Akıllı tahta, bilgisayar ve projeksiyon, öğrenme Yönetim Sistemleri (Moodle, Blackboard, webct vb), sınıfta internet erişimi ve kullanımı, elektronik posta listeleri, sohbet (Chat) araçları, , bilgisayar tabanlı konferans, web tabanlı dersler, bloglar, podcastler, resim düzenleme programları, video düzenleme programları ve

eğitsel yazılımlarla akademik erteleme davranışı arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Ancak bilgisayarla gösterilen videolar ile akademik erteleme arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu farkın hangi yönde gerçekleştiğini bulmak için çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey testi yapılmıştır. Çoklu karşılaştırma sonucunda bilgisayarla gösterilen videoları hiç duymadım diyenlerle kullanıyorum ancak yeterince iyi değilim diyenler ve iyi derecede kullanıyorum diyenler arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre iyi derecede kullananlar ve kullanıyorum ancak yeterince iyi değilim diyenlerin hiç duymayanlara göre akademik erteleme puanlarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 5: Bilgisayarla Gösterilen Videolar ile Akademik Erteleme Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları (ANOVA)

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	644.782	4	161.195	4.366	.003
Grup içi	4283.218	116	36.924		
Toplam	4928.000	120			

Tablo 6: Bilgisayarla Gösterilen Videolar ile Akademik Erteleme Çoklu Karşılaştırma Sonuçları (Tukey HSD)

Gruplar		Ortalama Fark	Standart Hata	p
Hiç duymadım	Yalnızca ismini duydum	-13.50000	5.26243	.084
	Kullanma olanağım var ancak öğrenmeye ihtiyacım var	-8.66667	4.96147	.410
	Kullanıyorum ancak yeterince iyi değilim	-13.76471*	4.54248	.025
	İyi derecede kullanabiliyorum	-14.95652*	4.34321	.007

4.b. Öğretmenlerin internet ve bilgisayar gerektiren ödev verme sıklığı ile akademik ertelemeleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Bu araştırma sorusunun incelenmesinde tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Analiz sonucunda öğrencilerine bilgisayar gerektiren ödev verme sıklığı hergün olan öğretmenlerin haftada bir, dönemde bir veya hiç vermeyen öğretmenlere göre daha yüksek erteleme puanına sahip oldukları belirlenmiştir. Aynı şekilde öğrencilerine hergün internet kullanımı gerektiren ödev veren öğretmenlerin haftada bir ve dönemde bir ödev veren öğretmenlere göre daha yüksek akademik erteleme puanı olduğu gözlenmiştir.

Tablo 7: Bilgisayar Kullanımı Gerektiren Ödev Verme Sıklığı ile Akademik Erteleme Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları (ANOVA)

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	827.479	5	165.496	4.641	.001
Grup içi	4100.521	115	35.657		
Toplam	4928.000	120			

Turkish Studies

Tablo 8: Bilgisayar Kullanımı Gerektiren Ödev Verme Sıklığı ile Akademik Erteleme Çoklu Karşılaştırma Sonuçları (Tukey HSD)

Gruplar		Ortalama Fark	Standart Hata	p
Hergün	Haftada birkaç kez	4.52941	1.77375	.118
	Haftada bir	5.69260*	1.48288	.003
	Ayda bir	4.06536	2.23843	.460
	Dönemde bir	7.04314*	1.85090	.003
	Hiç	5.84314*	1.85090	.024

Tablo 9: İnternet Kullanımı Gerektiren Ödev Verme Sıklığı ile Akademik Erteleme Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları (ANOVA)

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	1028.071	5	205.614		
Grup içi	3899.929	115	33.912	6.063	.000
Toplam	4928.000	120			

Tablo 10: İnternet Kullanımı Gerektiren Ödev Verme Sıklığı ile Akademik Erteleme Çoklu Karşılaştırma Sonuçları (Tukey HSD)

Gruplar		Ortalama Fark	Standart Hata	p
Hergün	Haftada birkaç kez	4.30147	1.76549	.153
	Haftada bir	5.62808*	1.44616	.002
	Ayda bir	3.86878	1.89897	.328
	Dönemde bir	9.31933*	1.84925	.000
	Hiç	4.56109	1.89897	.164

Tartışma

Araştırma sonuçları öğretmenlerin akademik erteleme düzeylerinin ortalama değere (\bar{x} =52,63) yakın olduğunu göstermektedir. Bu durum öğretmenlerin diğer iş/meslek alanlarından çok fazla farklılık göstermediğini işaret etmektedir (Ferrari ve Morales, 2007). Ancak öğretmenlerin akademik erteleme özelliklerinin diğer iş/meslek alanlarında çalışan bireylerden olumlu yönde farklılaşmasının sağlanması gerekmektedir. Öğretmenler gerek okul gerekse okul dışı alanlarda öğretici kimlikleri ile topluma örnek teşkil eden, örtük biçimde rehberlik görevi de yüklenen kişiler olarak hem zaman yönetimi hem de planlı çalışma konularında diğer mesleklerdeki kişilerden daha fazla etki alanına sahiptir. Benzer biçimde öğretmenlerin kariyer geliştirme süreçleri de günümüzde neredeyse tüm eğitim sistemlerini etkileyen yaşam boyu öğrenme felsefesi doğrultusunda şekillenmelidir. Öğretmenlerin kendilerini geliştirmeleri gereken, eksikliğini giderme ihtiyacı duydukları herhangi bir konuya ilişkin diğer bireylere göre daha planlı bir kariyer geliştirme süreci içinde olmaları gerekmektedir.

Araştırmanın bir diğer sonucu öğretmenlerin akademik erteleme düzeylerinin cinsiyet, bölüm ve ders yükü değişkenlerine göre istatistiksel olarak farklılaşmadığı, buna karşılık gündemi takip etme düzeylerine göre farklılaştığı ($p < 0,05$) yönündedir. Öğretmenlik mesleği diğer meslek alanlarına göre düşünüldüğünde değişen dünyayı, günceli takip etme, bu güncel konularla ilgili

Turkish Studies

öğrencilerine rehberlik etme gibi özellikleri de barındırmaktadır. Öğretmenlerin ekonomik, siyasi ya da sosyal gündemi takip ediyor olması arzu edilen bir durumdur. Ancak bu durum öğretmenlerin kendi mesleki gelişimlerine olumsuz yönde etki etmemelidir. Bu durum bir anlamda öğretmenlerin kariyer gelişimine ilişkin inançları ile ilişkili olabilir. Howell ve Buro (2009) da yaptıkları araştırma sonucunda akademik erteleme ile öz düzenlemeye ilişkin inançları arasında negatif yönde ilişki bulmuşlardır. Öğretmenlerin kariyer gelişimine ilişkin olumlu tutum içerisinde olması ve yaşam boyu öğrenmeyi benimsemeleri gerekmektedir.

Her ne kadar alan yazında akademik erteleme ve teknoloji kullanımı anlamında web tabanlı dersler ve uzaktan eğitim ile ilgili çok sayıda çalışma bulunsa da (Humprey ve Harbin, 2010) doğrudan öğretmenlerin teknoloji kullanımı ve akademik ertelemeleri arasındaki ilişkiyi inceleyen hiçbir araştırmaya rastlanmamaktadır. Bu çalışmanın bulgularına göre özellikle bilgisayar ve internet gerektiren ödev veren öğretmenlerin akademik erteleme davranışında bulunduğu ayrıca sınıflarında bilgisayarla gösterilen videoları sıklıkla kullanan öğretmenlerin daha yüksek akademik erteleme davranışı gösterdikleri belirlenmiştir. Bu bulgular teknoloji kullanımının erteleme davranışına neden olduğunu ileri süren araştırmalarla tutarlık göstermektedir.

Ferrari (2010), teknolojinin akademik ertelemeye neden olduğunu ve bunun önüne geçmek için birtakım önlemler alınabileceğini ileri sürmüştür. Teknoloji kullanımının öğrenmeyi olumlu yönde desteklemesine rağmen akademik ertelemeye neden olması öğretmenlerin teknoloji kullanımı açısından bir takım stratejiler belirlemesi gerekliliğini de ortaya çıkarmaktadır.

Araştırma sonuçlarını başka bir açıdan incelendiğinde, teknoloji kullanımının akademik ertelemeye mi neden olduğunu yoksa akademik erteleme davranışı gösteren öğretmenlerin mi teknolojiyi kullanmayı tercih ettiklerinin incelenmesi gerektiğini göze çarpmaktadır. Bu konuyla ilgili yürütülecek çalışmalarda, bu iki değişkenden hangisinin bir birini etkilediği veya etkileşimlerinin nasıl gerçekleştiğini ortaya koyacak ayrıntılı araştırmalar planlanabilir.

KAYNAKÇA

- AVCI, Süleyman. (2008). **Öğretmen Adaylarının Gelecek Zaman Arzularını Ertelene Konusundaki İsteklilikleri, Algılanan Araçsallıkları, Sosyo-Ekonomik düzeyleri ve Akademik Başarı Arasındaki Açıklayıcı ve Yordayıcı İlişkiler Örüntüsü**. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi sosyal bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- EERDE, Wendelien Van (2003). "A Meta-Analytically Derived Nomological Network Of Procrastination", **Personality and Individual Differences**, (35), 1401-1418.
- BALKIS, Murat - DURU, Erdiñ - BULUŞ, Mustafa - DURU, Sibel (2006). "Üniversite Öğrencilerinde Akademik Ertelene Eğiliminin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" **Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 7(2), 59-75
- FERRARİ, Joseph. R. (2001). "Procrastination As Self-Regulation Failure Of Performance: Effects Of Cognitive Load, Selfawareness, And Time Limits On 'Working Best Under Pressure'", **European Journal of Personality**, (15), 391-406.
- FERRARİ, Joseph.R., MORALES Juan Francisco Diaz (2007). "Procrastination: Different Time Orientations Reflect Different Motives", **Journal of Research in Personality**, S: 4(3), 707-714
- FERRARİ, Joseph R. (2010). How To Stop Procrastinating
<http://www.forbes.com/2010/12/16/stop-procrastinating-efficiency-leadership-careers-organization.html>

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
 Volume 7/4, Fall, 2012

-
- KARASAR, Niyazi (2006). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara,
- LAFORGE, Mary C. (2005). “Applying Explanatory Style to Academic Procrastination” <http://www.abe.sju.edu/proc2005/laforge.pdf> (ET: 10.01.2012).
- HUSMAN, Jenefer, SHELL, Duane, (2008) “Beliefs And Perceptions About The Future: A Measurement Of Future Time Perspective”, **Journal of Learning and Individual Differences**, (18), 166–175
- HOWELL, Andrew J., WATSON, David C., POWELL, Russell A. ve BURO, Karen, (2006), “Academic Procrastination: The Pattern And Correlates Of Behavioural Postponement”, **Personality and Individual Differences**, (40), 1519–1530.
- HOWELL, Andrew J., BURO, Karen, (2009), “Implicit Beliefs, Achievement Goals, And Procrastination: A Mediatonal Analysis” **Learning and Individual Differences**, (19),151–154.
- HUMPREY, Patricia and HARBIN, James, 2010, “An Exploratory Study Of The Effect Of Rewards And Deadlines On Academic Procrastination İn Web-Based Classes”, **Academy of Educational Leadership Journal**, 14(4), 91-98.
- SOLOMON, Laura J. and ROTHBLUM, Esther D, (1984), “Academic Procrastination: Frequency And Cognitive-Behavioral Correlates.” **Journal of Counseling Psychology**, 31(4), 503-509.
- TDK (2012) Türk Dil Kurumu Elektronik Sözlük. <http://www.tdk.gov.tr/>
- ZMBARDO, Philip G. and BOYD, John N, (1999) “Putting Time İn Perspective: A Valid, Reliable Individual-Differences Metric”, **Journal of Personality and Social Psychology**, (77), 1271–88